



FORVALTNINGSPLAN FOR HJORTEVILT I MODUM

Vedtatt i hovedutvalg for teknisk sektor i møte 29.05.2013 sak 26/13.

Bakgrunn

Forskrift om forvaltning av hjortevilt § 3 gir grunnlaget for kommunenes oppgaver vedrørende mål for forvaltning av elg, hjort og rådyr:

Kommunen skal vedta målsettinger for utviklingen av bestandene av elg, hjort, og rådyr der det er åpnet for jakt på arten(e). Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane.

Målsettingene skal være både målbare og etterprøvbare.

Hjorteviltregisteret

Modum kommune har tatt i bruk hjorteviltregisteret for elg og hjort. For elg er sett-elg-data lagt inn fra 1986, mens vektregistreringer finnes fra 2001. For hjort er sett-hjort-data og vektdata ufullstendige, men fellingstall er registrert siden hjortejakta åpnet i 1994. Fra 2013 vil sett-hjort-/vektdata bli systematisk samlet inn og lagt på hjorteviltregisteret. Det vil også fra 2013 bli tatt i bruk for innleggelse av fellingstall for rådyr.

Aldersregistrering

Tannprøver av elg for aldersregistrering er samlet inn siden jakta i 2007.

Elgbeitetaksering

Det er i Modum gjennomført elgbeitetaksering siden 2006, først hvert år og i den senere tiden annet hvert år.

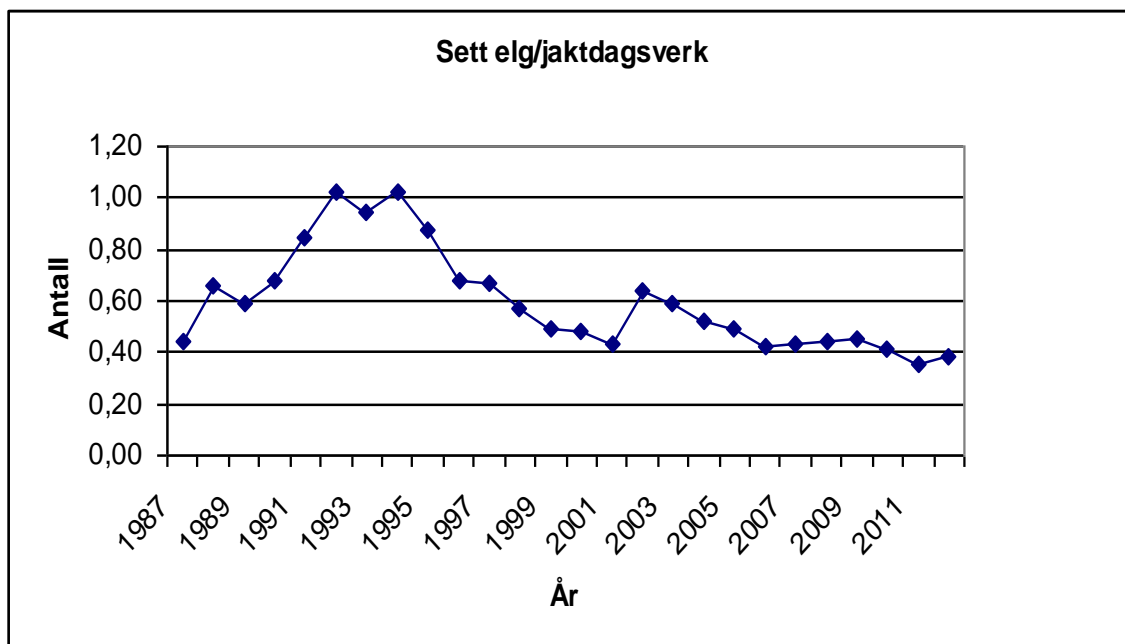
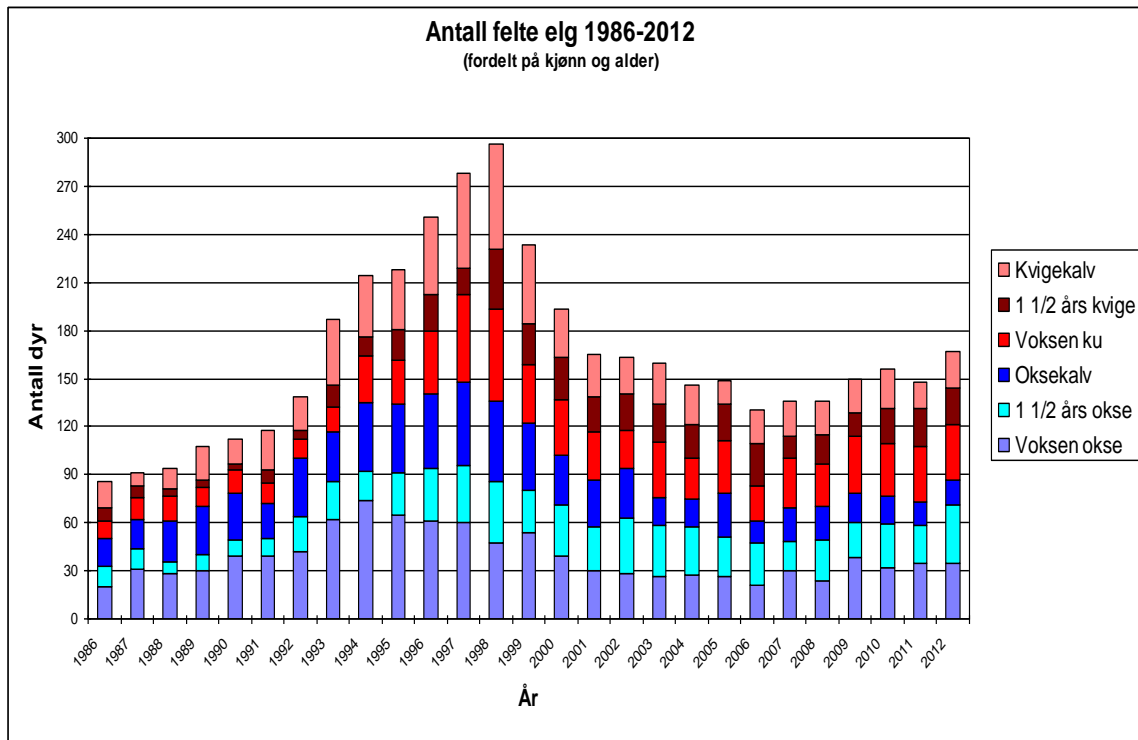
Status for Modum

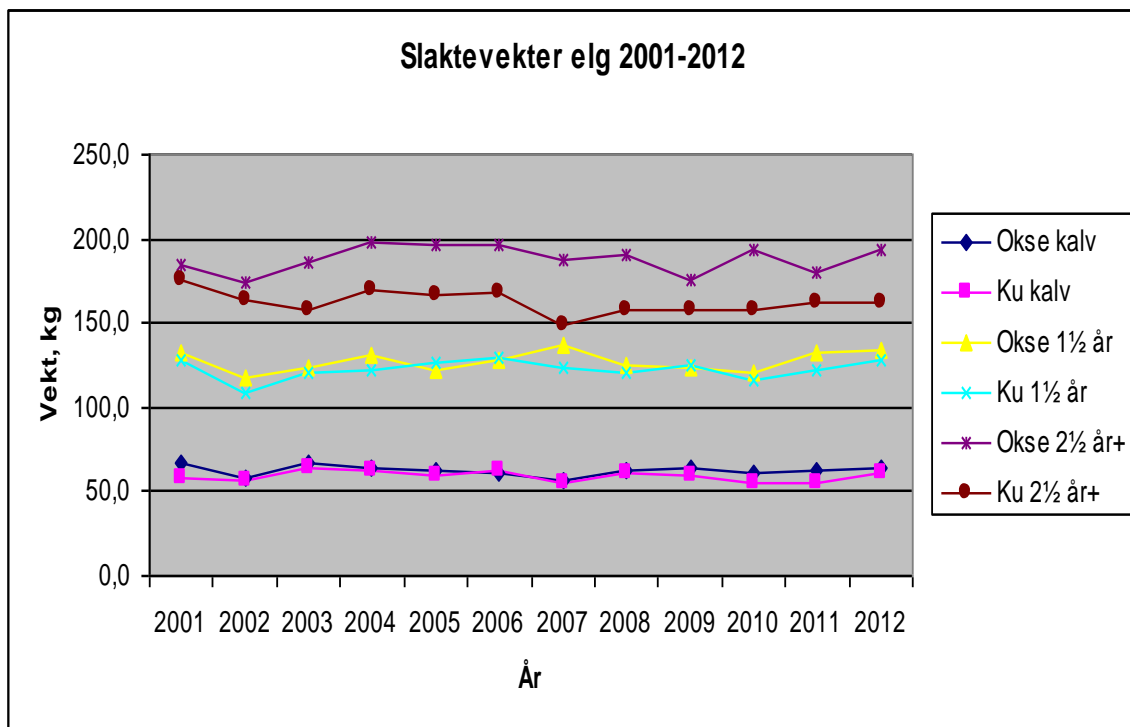
Elg

Det datagrunnlaget vi har viser en elgbestand med lav produktivitet og lave slaktevekter. Hovedårsaken er mest sannsynlig at vi har hatt en for stor elgstamme i forhold til bæreevnen over mesteparten av 1990-tallet. Det var også en skjev kjønns- og aldersfordeling i elgstammen, med få store okser.

Forvaltning av elg må ses i sammenheng med beitegrunnlaget. Tilgjengelig beite henger igjen sammen med hogstaktiviteten. Utviklingen i skogbruket har gått i retning av mindre hogstflater og avvirkning på noe lavere boniteter. Vi har derfor ikke det samme beitepotensialet i dag som på 1990-tallet. Elgbeitetakseringene har vist en generell overbeiting av de tradisjonelle vinterbeiteplantene furu, bjørk og ROS (rogn, osp og selje), med det

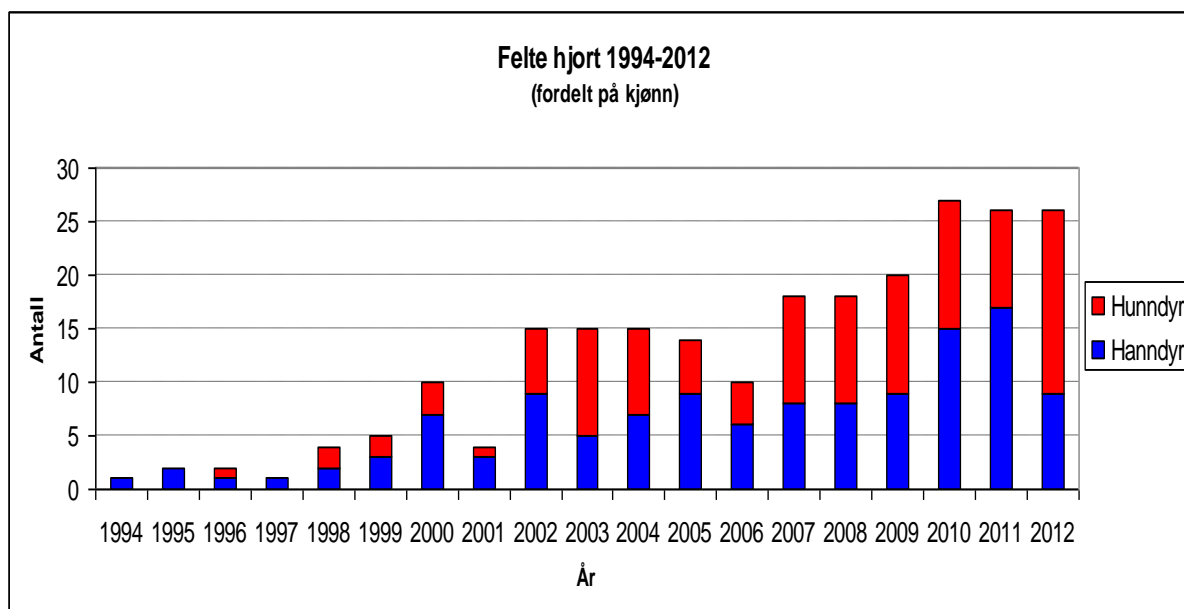
resultat at det mange steder har vært vanskelig å få opp ny furuskog. Vi har derfor vært bevisst på at elgstammen må reduseres for å bygge opp vinterbeiter som fornyer seg etter beiting, samtidig som skogbruksinteressene skal ivaretas. Vi ser imidlertid at beitene i enkelte deler av kommunen nå har begynt å bedre seg.





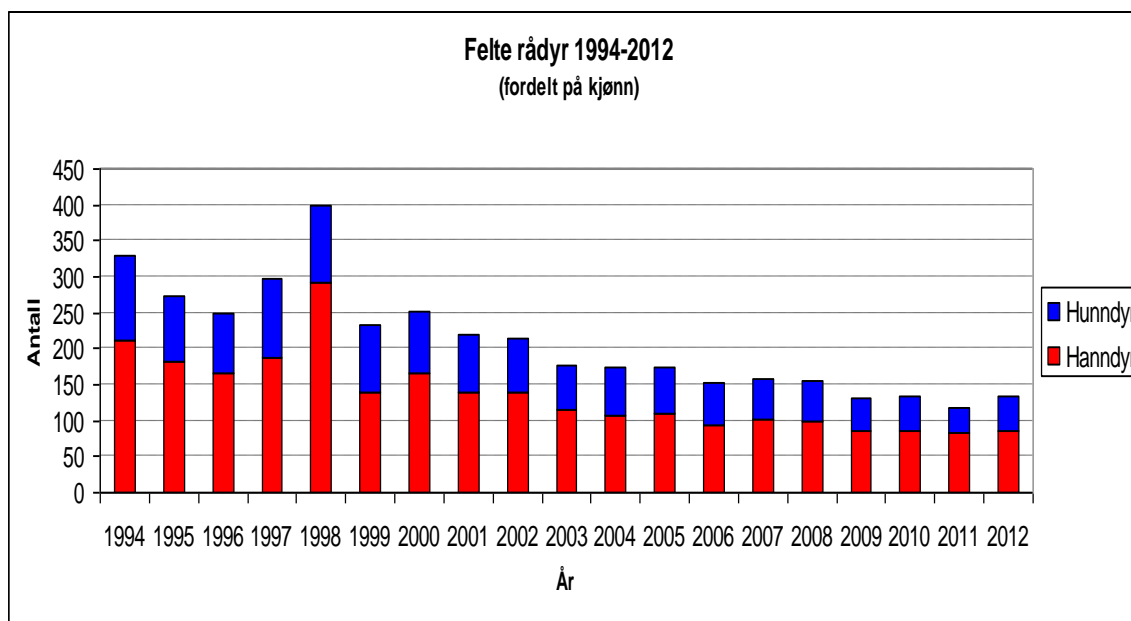
Hjort

Modum åpnet for hjortejakt i 2004. En stadig økende stamme gjorde at kommunen gjorde noen grep for at jaktutøvelsen skulle bli mer effektiv og fleksibel. Hjortejakta har siden 2007 blitt avsluttet 23. desember, samtidig som hele kommunen har vært et samlet bestandsplanområde siden 2004. P.g.a. lave fellingstall (under 20 felte dyr fram til 2010) og lite systematisk rapportering av vekter og sett-hjortedata har vi lite kunnskap om hjortestammen i Modum. Men ut fra generell fagkunnskap er stammen sannsynligvis ikke for stor i forhold til beitegrunnet. Elg og hjort konkurrerer lite om matfattet, og har sannsynligvis flere av våre nabokommuner som årsleveområde. Det forholdet som vil være avgjørende for hvor stor hjortestammen bør være er hvor mye skader på skog og spesielt i jordbruket man kan akseptere. Fra andre kanter av landet erfarer man at hjorten må forvaltes/beskattes planmessig for å hindre at den blir en skadegjører.



Rådyr

I Modum har rådyrstammen vist en reduksjon over tid. Det er flere årsaker til dette. Modum ligger i grenseland for rådyras naturlig utbredelse, og mange mister derfor livet i kalde og snørike vintre. I tillegg beskattes rådyra av predatorer som gaupe og rev, samtidig som påkjørsler gjør stort innhugg i stammen gjennom hele året.



Mål for forvaltning av hjortevilt

Organisering

Siden hjorteviltet, og spesielt elg og hjort, har store leveområder som i stor grad krysser kommunegrensene, er det viktig at hjorteviltforskriftens § 4 om interkommunalt samarbeid følges opp: ”To eller flere kommuner bør samarbeide om felles mål for hjorteviltbestandene når det er hensiktsmessig å samordne bestandsplanleggingen over kommunegrenser”. I Finnemarka har Modum i stor grad en felles elgstamme med Lier, Øvre Eiker, Nedre Eiker og Drammen. I Holleia er det fornuftig med et samarbeid med Ringerike og Krødsherad. Elgen på Vestre Snarum/Vestre Spone beveger seg også mye over til Sigdal, mens Simostranda/Skibrek/Bingen er en del av et felles leveområde med Sigdal, Øvre Eiker og Flesberg. Hjorten i Modum holder seg heller ikke innenfor kommunegrensa gjennom året, men forflytter seg raskt til nabokommunene.

Konklusjonen er at kommuner som inngår i et årsleveområde for hjortevilt, og spesielt for elg og hjort, må ha en felles forvaltningsstrategi for at en faglig forankret plan skal ha en mening.

Kommunen ønsker å legge til rette for at rettighetshaverne skal ta et større ansvar i hjorteviltforvaltningen i samsvar med nasjonale bestemmelser. For å oppnå dette skal kommunen definere overordnede mål i hjorteviltforvaltningen som angir rammer for rettighetshavernes bestandsplanlegging. Bruk av bestandsplan skal være hovedregelen ved forvaltning av elg og hjort.

Kommunen ønsker å videreføre den gode dialogen kommunen har etablert med jaktrettshaverne gjennom årlige fellesmøter. I tillegg er det et mål å få til et felles møtepunkt mellom kommuner/rettighetshavere innen elgens årsleveområde.

Elg

Elgen i Modum skal ha en god kondisjon og skal utnytte beiteressursene optimalt, uten at beitegrunnlaget forringes. Noen ulemper for jord-/skogbruk og biologisk mangfold må aksepteres, men kan samtidig ikke godtas at beiteskader gjør det vanskelig å få opp bartreforyngelser over større områder. Det settes som mål å oppnå ønskelige måltall i løpet av en 10-års periode.

- Beitesituasjonen, spesielt vinterstid, vil være et mål for hvor stor elgstamme (vinterstamme) man kan ha. Det er derfor naturlig at man tilpasser seg et måltall for en akseptabel beitegrad. For furu og gran vil det si 30%, mens det for ROS-artene kan tolereres en beiteutnyttelse på 40% av siste års skuddproduksjon.
- Ku-/okseforholdet er også et viktig parameter. I dag ligger Modum på ca. 1,5:1, noe som betraktes som ideelt. Da er man trygg på at et tilstrekkelig antall kuer blir parede.
- Ungdyrvektene har et gjennomsnitt på ca. 125 kg og er foruroligende lavt. Dette kan skyldes flere forhold, både fødselstidspunkt, beiteforhold og klima. Vi bør ha ungdyrvektene opp i 135 kg som et gjennomsnitt.
- Tallet for sett elg pr. jegerdagsverk må tilpasses beitesituasjonen. Hvis beitegraden er for høy må vinterstammen reduseres.

Hjort

Vi ønsker en sunn, produktiv og bærekraftig hjortebestand, uten forringelse av beitegrunnlaget og med minst mulige ulemper for jord-/skogbruk og biologisk mangfold. Vi vet lite om dagens bestandsstørrelse er bærekraftig, eller om den er økende eller minkende. I dag er forvaltningen preget av kunnskapsmangel. Vi trenger derfor en mer systematisk datainnsamling av sett-hjort og vekter før vi har bakgrunnskunnskap nok til å kunne forvalte hjorten på en skikkelig måte.

Rådyr

I Modum er det ca. 140 rådyrvald, der kun 4 vald har areal nok til fri kvote (over 10000 dekar). Vi opplever at de aller fleste forvalter stammen på bakgrunn av bestandsstørrelsen. Ut fra fellingstallene blir hanndyrene beskattet mest, noe som er positivt. Det er viktig å spare produksjonsdyra for en bestand som er under sterkt press. Vi støtter opp om jakt på rev ved å overlate en del påkjørte rådyr som reveåte. En reduksjon av revebestanden vil dempe predasjonen på rådyr. I dag er minstearealet 500 dekar for å etablere et rådyrvald. Vi ser at det er stor avstand mellom fellingsresultat og antall fellingstillatelser (fellings-% på ca. 20). Det bør derfor vurderes om minstearealet bør øke til f. eks. 750 dekar, for å redusere antall fellingstillatelser og småvald. Dette må eventuelt fastsettes gjennom en egen forskrift.

Viltpåkjørsler

I Modum har vi sesongvariasjoner i forhold til elgpåkjørsler. De mest utsatte periodene er forsommer (rett etter kalving) og vinterstid. Påkjørsler av rådyr skjer hele året, men hyppigst på vinteren. Modum har en egen ettersøksgruppe for fallvilt som blir kalt ut ved behov. Statens vegvesen blir kontaktet når det er behov for ekstra skilting på en del utsatte veistrekninger vintertid.

